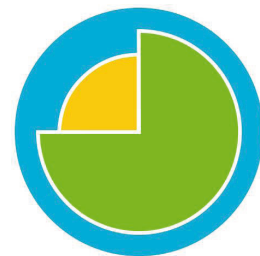

JIRÍKOVINY

www.homijiretin.cz

Horní Jířetín a Černice info, listopad 2020

Slovo starosty

Letošní advent je oproti těm předchozím hodně odlišný. Pravděpodobně nebude možné pořádat žádný tradiční adventní koncert ani jinou kulturní akci ve městě. Je to jistě škoda, ale věřím, že i online pořady, které naše město připravuje, mají svůj veliký význam a jejich tvůrcům patří uznání a dík. Jsem přesvědčen, že díky letošní absenci mnoha kulturních produkcí, na něž jsme u nás po léta zvyklí, se v roce 2021 budeme o to více těšit na obnovené, ale i zcela nové kulturní a společenské akce.

Sestavování návrhu rozpočtu města na rok 2021 je opravdovým oříškem. Vládní a sněmovní politici schvalují pár týdnů před koncem roku v oblasti financí řadu více či méně populistických opatření, přičemž všechna budou mít v konečném důsledku

negativní dopad do rozpočtů obcí a krajů. Navíc dosud není schválen státní rozpočet na příští rok. Vzhledem k současné pandemické situaci a nevyhnutelné ekonomické recesi jsme si jistě všichni vědomi toho, že příjmy měst z rozpočtového určení daní budou v následujících letech nižší, možná i výrazně, než doposud, avšak na politických a jejich ekonomických expertech je, aby obcím sdělili co nejpřesnější predikci očekávaných příjmů, resp. jejich propadů. Bez toho se rozpočet připravuje opravdu velmi těžko.

Počátkem listopadu byly zahájeny práce na obnově a adaptaci budovy bývalého nádraží. Objekt byl vybudován téměř před 150 lety a po většinu své dosavadní existence sloužil svému původnímu účelu, tedy jako nádražní budova se vším všudy. Krátce v něm fungoval hostinec, řadu let byl úplně prázdný, a tak pustl a chátral. Po dlouhých

letech snažení a nekonečných jednáních se městu podařilo koupit bývalé nádraží, spolu s celou bývalou tratí z Litvínova až do Černic. Společná koupě předznamenala také související budoucí využití. Bývalá železniční trať bude sloužit jako cyklostezka, projekt je již hotov a nyní vstupujeme do územního a stavebního řízení. Nádraží bude po celkové obnově využíváno jako turistický penzion a vzhledem k návaznosti na novou cyklostezku se počítá s půjčovnou kol, dobíjecí stanicí pro elektrokola, informačním centrem a samozřejmě občerstvením. Vzestup domácí turistiky je i v našem regionu již řadu let citelný, přitom ubytovací kapacity v našem městě jsou nulové. Nové využití bývalého nádraží se tak stane naším významným příspěvkem k podpoře turistického ruchu v celé naší oblasti.

Vladimír Buřt

INFOCENTRUM

Letošní turistická sezona byla kvůli koronavirové krizi zkrácena téměř o čtyři měsíce. I přesto si však do městského informačního střediska našly cestu velké počty českých turistů, zajímajících se zejména o dvě hlavní dominanty města, tedy o barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie a státní zámek Jezeří. Zámek Jezeří se v letošním roce pochlubil hned několika novinkami – novou prohlídkovou trasou a zrekonstruovanou jídelnou v zámeckých prostorách. Návštěvnost města tedy byla i tak poměrně velká.

Informační středisko zůstává po sezoně sice zavřené, jeho návštěvu je ale stále možné si domluvit na e-mailové adrese infocentrum@hornijiretin.cz.

Novinkou v infocentru je společný projekt zábavného průvodce Tripper a sestavsvujsvet.cz, kde můžete sbírat limitované edice magnetek dle vlastního výběru. Wanderlustu se meze nekladou. V Horním Jiřetíně a Černicích je samozřejmostí limitovaná edice magnetek se svatým Jiřím, které jsou

k dostání právě a pouze v městském informačním středisku.

Infocentrum je mimo jiné jediné místo v okrese, kde si můžete zakoupit obnovené česko-německé periodikum Krušnohorské noviny. Ty obsahují nadčasová témata ze světa historie, techniky, pamětihodností a cestování vztahující se k pásmu Krušných hor. V novinách tak najdete články o státním zámku Jezeří, Moldavské dráze a mnoho jiných rozmanitých témat.

Letošním rokem také přibily v infocentru propagační brožury. Je jich pět a každá se věnuje odlišnému tématu týkajícímu se Horního Jiřetína, Černic, Jezeří a přilehlých památek. K dostání jsou buďto přímo v informačním středisku, nebo na městském úřadě.

Na rok 2021 jsou připraveny další zajímavé projekty z Horního Jiřetína a Černic a samozřejmě i nové zboží. Například sběratelské pastelky, látkové tašky s originálními motivy a další sběratelský sortiment.

vr

SBĚRNÝ DVŮR HORNÍ JIŘETÍN

OTEVÍRACÍ DOBA 2020–2021
(od 15. 11. do 31. 3.)

PO: 8:00–12:00

ST: 12:00–16:00

SO: 8:00–16:00

Obnovené periodikum pro Krušnohoří a České středohoří

dříve ERZEBIRGS-ZEITUNG (1890–1943) | obnoven v českém jazyce roku 2015

OBJEVUJTE S NÁMI ZAPOMENUTÉ PŘÍBĚHY Z KRUSNOHOŘÍ

Časopis s kvalitním nadčasovým obsahem
lze zakoupit také v Infocentru
Horní Jiřetín a Černice

www.krusnohorske-noviny.cz

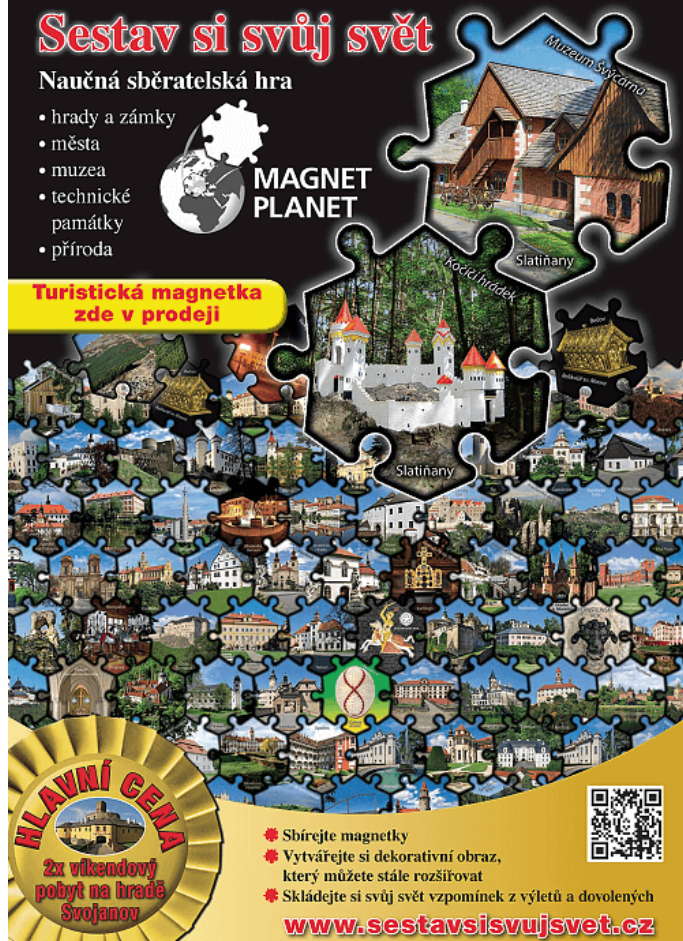
Sestav si svůj svět

Naučná sběratelská hra

- hrady a zámky
- města
- muzea
- technické památky
- příroda

Turistická magnetka
zde v prodeji

- Sbírejte magnetky
- Vytvářejte si dekorativní obraz, který můžete stále rozšiřovat
- Skládejte si svůj svět vzpomínek z výletů a dovolených

www.sestavsvujsvet.cz

HASIČI HORNÍ JIŘETÍN

V listopadu byla jednotka na dvou výjezdech přes operační středisko. 30. 10. ve 21:13 byl jednotce vyhlášen poplach. Požár rodinného domu v Litvínově. Ve 21:19 už jednotka vyjížděla k události v počtu osmi členů. Zá-sah byl poměrně složitý, hořela celá střecha domu. Členové jednotky zasahovali a hasili v dýchacích přístrojích jak vevnitř domu, tak i zvenku anebo na výškové technice. Tatra prováděla kyvadlovou dopravu vody. Požár se podařilo zlikvidovat až kolem půlnoci a jednotka se vrátila zpět na základnu ve

2:11. Než se připravila technika k dalšímu výjezdu, tak byly tři hodiny ráno, a to někteří členové šli ráno hned do své práce. Druhý výjezd byl 20. 11. v 7:41 na požár balíků sena. Jednotka vyjížděla po sedmi minutách od vyhlášení poplachu v počtu čtyř členů. Tento požár byl zlikvidován rychle a jednotka byla zpět na základně v 9:19.

Dále jsme v měsíci listopadu prováděli technický den pro kontrolu akceschopnosti techniky a jednotky.

František Smolák

OCENĚNÍ PRO MLADÉ HASIČE

Veronika Marhoulová převzala ocenění za účast v soutěži Požární ochrana očima dětí, kde se v krajském kole v literární kategorii umístila na prvním místě. Cenu přijel osobně předat Ladislav Langmajer, starosta okresního sdružení hasičů Most. V kole okresním se na prvním místě v PC kategorii umístil i náš Petr Smolák. Oběma moc gratulujeme.

Foto: mladí hasiči

KNIOVNA V KULTURNÍM DOMĚ

Od 24. 11. 2020 funguje knihovna v Horním Jiřetíně tzv. přes okénko v omezeném režimu v úterý a ve čtvrtek od 14:00 do 16:00. Samozřejmě stále platí nabídka dovozu knih přímo domů (v tom případě volejte 725 136 863).

RECEPTY OD BRIGITY

Dýňový koláč s ořechy a rumem

Těsto:

- 300 g tmavých sušenek ke kávě
- 80 g vlašských ořechů
- ½ hrnku cukru krupice
- 8 lžic rozpuštěného másla

Náplň:

- 800 g sýru cream cheese
- 1 hrnek cukru krupice
- 3 lžice rumu
- ¾ hrnku pečené dýně
- 1,5 lžičky skořice
- 1 lžice vanilkového extraktu
- ½ lžice soli
- ¼ lžice mletého hřebíčku
- ¼ lžice mletého zázvoru
- ¼ lžice muškátového květu
- 2 vejce

Postup:

Do mixéru dejte sušenky, přidejte k nim cukr, ořechy, máslo a stroj zapněte. Směs pak vtlačte do koláčové formy (i po stranách). Mixér vymyjte. Následně do něj dejte cream cheese, cukr, rum, upečenou dýni, skořici, vanilkový extrakt, sůl, hřebíček, zázvor, muškátový květ i vejce. Zpracujte a krém nalejte do formy. Koláč pečte při 180 stupních asi hodinu. Brigita Švecová

Foto: BŠ

ANKETA

„Těšíte se na Vánoce? A jaké jsou vaše plány?“

Petra Horová, 46 let, Horní Jiřetín

„Ano, těším! Vánoce budu trávit v kruhu rodinném a doufám, že si přes svátky trochu odpočineme.“

Josef Seiler, 20 let, Horní Jiřetín

„Ano, těším se. Plánuji se rozvíjet po profesní stránce a užívat si života.“

Matěj Žáza, Horní Jiřetín, 9 let

„Strašně moc se těším na Vánoce. Budou dárečky a řízky, které mám rád. Letos by s námi měl u večere být můj malinkatý synovec Kubíček a to pro mě bude to nejkrásnější, na to se moc těším.“

Jan Švec, Černice, 9 let

Na Vánoce se těším moc. Je to můj nejoblíbenější svátek. Letos si hlavně přeji, aby skončila „korona“, a pak taky nějaké drobnosti.

Ondřej Rákos, Černice, 8 let

Vánoce jsou nejlepší, protože mám se sestrou pod stromčkem vždycky hodně dárků. Hlavně ty, o které jsem psal do dopisu pro Ježíška... sáňkování a hrát na Xboxu.

Květa Sotáková, 43 let, Horní Jiřetín

„Na Vánoce se moc těšíme. Sejdeme se celá rodina u vánočního stromku. Naše plány jsou konečně si udělat nové bydlení.“

Marika Maláková, 46 let, Horní Jiřetín

„Na letošní Vánoce se těším, jako každý rok. Plány na Vánoce? Jídlo, pití a válet se u pohádek.“

Tereza Cibriková, 23 let, Horní Jiřetín

„Na letošní Vánoce se moc těšíme. Přijdou mi letos, „i přes nepříznivou situaci“, klidnější. Nikdo se nikam neženě, nespěchá a je častěji se svou rodinou. Jediné, co mi bude chybět, jsou vánoční trhy. Zpívání v kostele a rozsvěcení stromku tady u nás v Jiřetíně – ale budu koukat alespoň z okna. Co se týče plánů na Vánoce, tak je určitě budeme trávit doma s nejbližší rodinou. Budeme chodit na procházky, koukat na pohádky, jíst cukroví (zlaté prasátko asi neuvidíme) a budeme samozřejmě vyhlížet ježíška.“

MIKULÁŠ S ČERTEM ONLINE

I letos navštívil Mikuláš s čertem Horní Jiřetín a Černice, a to poměrně netradičně online. Děti tak i v letošním roce měly příležitost zazpívat své básničky čertu nebo ukázat obrázky.

STŘÍPKY Z HISTORIE ŽELEZNIČNÍ DOPRAVY V HORNÍM JIŘETÍNĚ

Dnes si již málokdo z hornojířetínských a černických obyvatel vzpomene na to, že přes jejich obce ještě před půl stoletím vedla poměrně frekventovaná železniční trať, která spojovala Podkrušnohoří mezi Litvínovem a Chomutovem. My si v rámci 150. výročí železnice na Mostecku připomeneme pár zajímavostí z její minulosti.

Železniční trať Osek – Litvínov – Horní Jiřetín – Jirkov – Chomutov byla otevřena roku 1872 soukromou železniční společností Duchcovsko-podmokelské dráhy jako pokračování její trati Podmokly (dnes součást Děčína) – Jílové – Krupka – Teplice – Osek – Duchcov. Její vznik byl zapříčiněn především rozvojem těžby hnědého uhlí a průmyslové výroby v Podkrušnohoří. V době vzniku mělo hornojířetínské nádraží tři koleje, staniční budovu, dřevěné skladiště zboží a dva strážní domky. Leželo v 61,2 km od Podmokel. Sousedními stanicemi byly Horní Litvínov a Jezeří (Dřínov). Ještě v 19. století vznikla zastávka v Janově. Zpočátku jezdily na trati pouhé tři páry osobních vlaků Chomutov–Podmokly a několik vlaků nákladních.

Výstavba nového dopravního spojení stála i za rozmachem hnědouhelné těžby v okolí Horního Jiřetína. Mezi Janovem a H. Jiřetínem, západně od potoka Loupnice, byla napojena krátká dvoukolejná vlečka dolu Himmelfürst (Kníže nebes). Tento důl měl svou povrchovou i hlubinnou část. Zanikl pravděpodobně ještě v 70. letech 19. století a jeho název se přesunul na jednu z hamerských šachet. Ovšem zbytky po těžbě, a i po železniční vlečce, zde najdeme dodnes. Dalším důlním podnikem byl důl Glückauf (Zdař Bůh), založený roku 1871. Ten bychom našli v dnešní Okružní ulici. Některé jeho bývalé provozní budovy ještě existují (např. dům čp. 196/35). Napojení na železniční síť bylo poměrně netradiční – od dolu vedla úzkokolejka (pravděpodobně o rozchodu okolo 400–600 mm), kde dopravu vozíků zajišťovali koně. Tato necelé dva kilometry dlouhá drážka vedla na hornojířetínské nádraží zhruba po trase Okružní ulice – Mírová ulice – Sadová ulice – náměstíčko u požární zbrojnice – ulice 5. května – fotbalové hřiště – ulice Pod zbrojnicí – rampa naproti nádražní budově, kde se uhlí překlápělo do normálně rozchodných vagonů. Je třeba si ovšem uvědomit, že tato část Jiřetína vypadala v té době zcela jinak, kromě pár objektů tyto ulice tehdy vůbec neexistovaly. Tento důl zanikl pravděpodobně v roce 1886. Další důlní vlečka odbočovala v Černicích na důl s netradičním jménem Lyell, který byl založen v roce 1873. Ten byl napojen vlečkou odbočující západním směrem u černického přejezdu. Důl byl zrušen v roce 1886 a později byla

bývalá důlní vlečka trochu prodloužena a sloužila malé chemické továrně Geflei. Ta zanikla v poválečném období, ale ještě v 50. letech se zde do vagonů nakládalo dřevo podniku Severočeské lesy.

V roce 1892 byla společnost Duchcovsko-podmokelské dráhy zestátněna a její železniční tratě byly začleněny do sítě rakouských státních drah. Na přelomu století se začaly v okolí budovat moderní a výkonné hlubinné doly. S tím souvisel i zvýšený provoz nákladní dopravy, rozšiřování počtu kolejí (v hornojířetínské stanici jich bylo až 6 průběžných a několik kusých). Ačkoliv největší nakládky z několika šachet byla v sousední stanici Jezeří (po 2. světové válce Dřínov), statistika uhelné těžby a dopravy zaznamenává poměrně silnou nakládku i v H. Jiřetíně – bylo to díky 8 kilometrů dlouhé vlečce na státní důl Julius V, otevřený v roce 1904 mezi Dolním Jiřetínem a Komořany. Ten měl sice napojení i vlečkou do mostecké stanice, ta ale patřila soukromé Ústecko-teplické dráze. Stát si tak garantoval nižší cenu dovozného. Část uhlí z tohoto dolu se dopravovala i do městské elektrárny (budovy stále stojí) z roku 1908 u hornojířetínského nádraží. Po zestátnění Ústecko-teplické dráhy začátkem 20. let byla vlečka zrušena.

V meziválečném období byl díky zavedení motorových vozů rozšířen počet osobních vlaků. Budovaly se i nové osobní zastávky – byla postavena např. zastávka v Albrechticích. Uvažovalo se i o zřízení zastávky v Černicích, k tomu ale bohužel nikdy nedošlo.

Druhá světová válka přinesla zvýšení počtu nákladních vlaků a vojenských transportů. A zvláště v letech 1944 a 1945 sloužila jako odklonová po leteckých útocích na hlavní trati Ústí n. L. – Most – Chomutov. Na samém konci války pak bylo ustupující německou armádou vyhozeno do vzduchu

jedno z ocelových mostních polí na viaduktu u kostela (nad dnešní Horskou ulicí). Dne 21. 6. byla provizorně obnovena osobní doprava Chomutov – Horní Jiřetín a zpět. O týden později pak byla, po vložení mostního provizoria, obnovena doprava osob i nákladů na celé trati.

Po 2. světové válce se opět zvyšuje počet osobních i nákladních vlaků. Ovšem již nastává doba, kdy se s rozvojem velkolomové povrchové těžby uvažuje o rozsáhlých krajinných změnách. Rozvojové plány dolu ČSA počítaly s přeložkou celé trati mezi stanicemi Litvínov a Jirkov výše do svahu Krušných hor. Součástí trati měly být i tunely a nové nádraží v Janově, Horním Jiřetíně (nad požární zbrojnicí) a ve Vysoké Peci. Okolo roku 1960 se však tento plán přehodnotil a uvažovalo se již o zrušení trati. K tomu skutečně došlo v roce 1971, kdy byla mezi Dřínovem a Jirkovem trať zrušena a následně odtěžena dolem ČSA. Ze Dřínova do Litvínova byla zachována poměrně silná nákladní doprava (zboží zde nakládaly a vykládaly důl Koněv, podniky Triola, Chemopetrol, Severočeské státní lesy, Doly Vladimíra Iljiče Lenina – montážní místa velkostrojů v Albrechticích a další přepravci). Později byl zbylý úsek dále zkracován. Okolo roku 1990 byl nákladní provoz zachován již jen do H. Jiřetína a zbytek trati do Černic k zaasfaltovanému přejezdu byl využíván pro odstavování vyřazených železničních vagonů. O pár let později zde ustal provoz docela a trať směrem na Litvínov byla rozkradena.

V současné době se připravuje na tělese trati výstavba cyklostezky Litvínov–Černice. Rekonstrukce a nového využití se dočká i budova hornojířetínského nádraží. Ale kdo ví, třeba se sem za pár desítek let vlaky opět vrátí...

J. Setvák, Oblastní muzeum a galerie v Mostě

Foto: archiv Horní Jiřetín

DŘÍNOVSKÉ JEZERO, JEHO PŘEDCHŮDCE A NÁSLEDOVNÍK

Dřínovské jezero je dodnes zcela živě a významně zakotveno ve vzpomínkách mnohých místních, kteří na něj vzpomínají jako na místo, kde trávili léto a lovíli na něm největší ryby v okolí. Přitom jeho existence netrvala příliš dlouho. Jeho o mnoho rozsáhlejší a také o mnoho starší předchůdcem bylo jezero Komořanské. Velké Komořanské jezero bylo prý největší vodní plochou v českém království. Jeho plocha zahrnovala neuvěřitelných 6000 hektarů. Pro celou oblast mělo obrovský význam a živilo obyvatele mnoha obcí, které byly na jeho březích – Albrechtice, Záluží, Ervěnice apod. Mnoho lidí se tehdy mohlo žít rybářstvím, jelikož jeho vody byly na ryby velice bohaté. Už ve velmi hluboké historii je tak možné najít důvod, proč je tradice rybářství v naší oblasti dodnes tolik oblíbená. Jezero bylo postupně vypuštěno v první polovině 19. století. Nechali tak učinit Lobkovice, kteří vlastnili většinu jeho plochy, a to kvůli možnosti hospodaření s nově získanou půdou jakožto pastvinami, poli a tak dále. Z jezera i po vypuštění zůstalo ve zdejších okolí mnoho menších vodních ploch – tůň, rybníků či mokřadů.

Na nové velké jezero si místní „museli počkat“ až do 20. století, kdy zde po druhé svě-

tové válce bylo založeno právě jezero Dřínovské. Oproti Komořanskému jezeru bylo o poznání menší – jeho rozloha se rozpínala na přibližně 400 hektarech. I tak se ovšem stalo významnou součástí regionu i panoramatu. Prvotním účelem bylo jeho využití jakožto vodní zásobárny pro rozmáhající se průmysl. Ovšem pro mnohé obyvatele snad mnohem více představovalo místo k rekreaci. Lidé se chodili do jezera koupat, plavit se na plachetnicích a pramicích či lyžovat na vodních lyžích. Kvůli rekreaci se sem sjížděli lidé i z mnohem vzdálenějších míst, takže u jeho břehů byly i chatičky a kiosky. Jezero bylo důležitou součástí života všech, kteří v místních obcích u jeho pobřeží žili. Není se tedy čemu divit, že pro zdejší obyvatele bylo velkou citovou ranou, když v roce 1981 bylo vypuštěno kvůli povrchové těžbě.

Dobrou zprávou je, že po mnoha letech se má náš kraj opět dočkat jezera, které mu chybí a které zde historicky, ať už v různých podobách, mělo své nezastupitelné místo. V roce 2025 se má začít napouštět nové jezero jakožto součást rekultivace zdevastované krajiny v místech zbouraných obcí, a samozřejmě také Dřínovského jezera. Podle plánu má být dokonce jednou tak velké – rozprostírat se má na ploše 800 až 900

hektarů. I jeho hloubka by měla Dřínovské jezero převyšovat (až 80 metrů oproti 10–12 metrům u jezera Dřínovského). Mělo by se tak jednat o jednu z největších zásobáren vody v Čechách, a snad i o největší umělé jezero. Sloužit bude jak k účelům rekreačním, tak užitkovým. Plánováno je propojení skrze cyklistické stezky, z nichž části začínají vznikat už dnes. Na březích jsou zamýšlena využití pro obnovitelnou energetiku – solární panely či pěstování biomasy. Dokonce na jeho ploše by měly být umístěny i plovoucí ostrovy pro fotovoltaiku. Napouštění by mělo trvat přibližně 15 let. V optimistickém případě by se tedy mělo podhůří těšit z nového jezera v roce 2040.

Hanna Krejčová ml.

foto: Oblastní muzeum a galerie v Mostě

Reklamní nálepka z 60. let 20. století.

POJĎME ODHALOVAT ZAPOMENUTOU MINULOST HORNÍHO JIŘETÍNA A ČERNIC SPOLEČNÝMI SILAMI PAMĚTNÍKŮ A FANDŮ HISTORIE PRO PŘÍŠTÍ GENERACE

SMALTOVANÝ ODZNAK Z ROKU 1908

Je tomu asi 16 let, co jsem na katastru obce zvaném „Sušárna“ našel odznak, který se mi doposud nepodařilo jednoznačně určit, k jaké příležitosti byl vydán.

Na přední straně je tento nápis:
I. DEUTSCHV. ARBEITERBUND –
EICHE OBERGEORGENTAL,
uprostřed je datum 19 5/1 08

Na zadní straně je znak výrobce:

A. BELADA WEIN. VII. 2

Rovněž bych se rád dozvěděl něco o Sušárně (sušení sena, ovoce, dřeva?). Nebo cokoli jiného.

Pokud vlastníte odznaky, medaile, plakety a podobně se vztahem k Jiřetínu a Černicím, zkuste je obdobným způsobem prezentovat v Jiříkovinách.

Foto: Radek Vrábek

Pro rok 2021 jsou připravena tato témata:

- Tajemství staré vodárny
- Povodeň v Horním Jiřetíně v roce 2002
- Lesní kalamita na vrchu Kapucín
- Výstavba nové hasičské zbrojnice
- 2. světová válka – bombardování Horního Jiřetína
- Srpnové události roku 1968
- Identifikace dobových pohlednic a fotografií

Pokud máte zájem zapojit se do společného pátrání po zapomenuté historii nebo byste rádi přispěli článkem ve vztahu k Hornímu Jiřetínu a Černicím, kontaktujte nás na e-mailové adrese infocentrum@horniji-retin.cz

Miroslav Setvák

HLEDÁME ADVENTNÍ SVÍČKY – SOUTĚŽ

Hledat adventní svíčky můžete až do čtvrté adventní neděle. Každou středu se vyhlásí nápověda a hledat můžete vždy do neděle. Pro aktuální informace navštivte facebookovou skupinu Horní Jiřetín kulturní.

11. LISTOPAD, DEN SVATÉHO MARTINA

SVATÝ MARTIN Z TOURS

Svatý Martin z Tours byl římský voják, biskup a poustevník. Patří mezi nejznámější a nejoblíbenější světce v římskokatolické církvi. Ve své době, tedy ve 4. století našeho letopočtu, se věnoval misionářské činnosti zejména ve Francii, kde budoval kláštery, a tím se významnou měrou podílel na christianizaci Evropy. Zajímavostí je, že patří mezi blahorečené i přesto, že neskončil mučednickou smrtí.

Legenda praví, že Martin byl voják, který byl vstřícnější než jeho družstevníci, a že se dokonce ke svému otroku choval jako ke svému bratru. Jednoho chladného zimního večera se na svém koni vracel do vojenských kasáren, když před branami uviděl polooděného žebráka prosícího o almužnu a jídlo.

Martin neměl ani peníze, ani jídlo, a tak se rozdělil alespoň o svůj plášť. Mečem utnul plášť v půli a věnoval ho zmrzlému žebrákovvi. Druhý den v noci pak prý spatřil zjevení Ježíšovo, který ho pak doprovázel na jeho cestě k božskému prozření. Svatořečen byl za svůj příkladný život.

PRANOSTIKY NA SV. MARTINA

Jaký den svatého Martina, taková též bude zima.

Jde-li husa o Martině po ledu, bude se po něm jistě dlouho koupat.

Je-li kobyłka martinské husy hnědá, bude málo sněhu a na holo mrznout; je-li však bílá, bude hodně sněhu.

Je-li na svatého Martina pod mrakem, bude nestálá zima, je-li jasno, bude tuhá zima.

TRADICE SVATOMARTINSKÉ HUSY

Tradice svatomartinské husy se váže už ke středověku, kdy byl svatý Martin znám již celoevropsky. Kostely zasvěceny sv. Martinu v den jeho svátku shromažďovaly věřící, kteří společně slavili Martinův přechod od pohanství ke křesťanství právě podávanou husou nebo vepřem. Svátek měl ve středověké podobě zejména zabijačkový charakter. Konzumace jídla při velkých oslavách, lovech a veselících se váže právě na ukončení zemědělského roku s nadcházejícím adventním šestitýdenním půstem, začínajícím 12. listopadu. Vinařské oblasti také slavily příchod prvního vína.

vr

(zdroj: wikipedia.cz)

Foto: rodon.cz

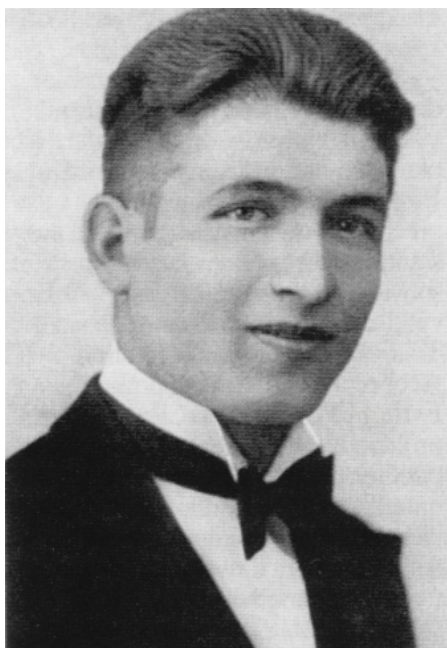

Svatý Martin dělící se o svůj plášť se žebrákem.

ODKAZ 17. LISTOPADU, BOJ PROTI NACISTICKÉ OKUPACI, PÁD KOMUNISTICKÉHO REŽIMU I ZÁKLAD PRO ÚZEMNÍ EKOLOGICKÉ LIMITY TĚŽBY V HORNÍM JIŘETÍNĚ

17. listopad je Mezinárodní den studentů. V historii si však tento den připsal také přízvisko Dne boje za svobodu a demokracii. Mnozí čtenáři mají jistě 17. listopad 1989 v živé paměti. Den, kdy padl komunistický režim a tehdejší Československo se stalo opět nezávislým suverénním státem, i díky tomu patří mezi dodnes divoce diskutované události novodobé historie České republiky i Slovenska.

Málokdo už ale pamatuje 17. listopad 1939, toto datum má jistě dalekosáhlejší negativní konotace. Den uzavření českých vysokých škol říšským protektorem Konstantinem von Neurathem. České vysoké školy se říšskou vyhláškou měly uzavřít na dobu 3 let. Byla to záminka, trest i jasný signál poslaný směrem ke studentům, kteří v té době uspořádali sérii podzimních demonstrací proti nacistické okupaci. K poslední takové demonstraci došlo na pohřbu studenta Jana Opletala dne 15. 11. 1939, který byl smrtelně zraněn na jedné z mnoha protinacistických demonstrací, a to dne 28. října 1939. V noci na 17. listopadu bylo v odpověď zastřeleno 9 představitelů studentských spolků v pražské Ruzyni. V následujících dnech pak bylo 1 200 českých vysokoškolských studentů deportováno do koncentračního tábora Sachsenhausen. O práci přišlo téměř 1 333 pedagogů a o možnost studia na 15 172 studentů. 17. listopadu 1941 byl v reakci na tyto události v Londýně vyhlášen Mezinárodním dnem studentů.

Vysokoškolský student podlehl smrtelným zraněním, které utrpěl na demonstraci proti nacistické okupaci 28. října 1939.

Demonstranti na Václavském náměstí v Praze 17. listopadu 1939, dva dny po pohřbu Jana Opletala.

Foto: novinky.cz

protože o pár dní později vyústily právě v 17. listopad 1989.

Není divu, že 17. listopad je tolik diskutovaným odkazem českých dějin. A právě 17. listopad 1989 dal základ také územním ekologickým limitům těžby hnědého uhlí v severních Čechách, kterým Horní Jiřetín a Černice vděčí za svou ochranu. Autorem limitů těžby byl Ivan Dejmal, prvně demokraticky zvolený polistopadový ministr životního prostředí a rodák z Ústí nad Labem. Limity prosadili společně s Petrem Pithartem, tehdejším premiérem, který navíc Horní Jiřetín, Černice i Jezeří několikrát osobně navštívil.

O odkazu územních ekologických limitů se dále dočtete v rozhovoru s fotografem Ibrou Ibrahimovičem.

vr

Demonstrace v Teplicích za čistý vzduch – asi týden před 17. listopadem 1989.

Foto: Miroslav Rada

17. listopad 1989 – demonstranti na Václavském náměstí v Praze.

Foto: novinky.cz

Měsíčník Jiřikoviny vydává město Horní Jiřetín se sídlem Městský úřad Horní Jiřetín, 435 43 Horní Jiřetín, Potoční 15/1, IČO: 00265942. Členové redakční rady: Bc. Jiří Beneš, Ing. Vladimír Buřt, Ing. Lucie Benešová, Pavel Hogen, Hana Krejčová ml., Bc. Marek Moudrý, Radek Vrábek. Kontakt: jirikoviny@hornijiretin.cz. Registrační číslo: MK ČR E 22398.

ROZHOVOR S IBROU IBRAHIMOVIČEM

O MĚSTĚ A O LIDECH

„V posledních dvou dekádách jste zažili zajímavý a bouřlivý vývoj, byl bych rád, kdyby ho tato kniha v základních souvislostech vystihla, ale zároveň odpovídala i nárokům běžné reprezentativní publikace. Bude to ještě velmi těžké...“, prozrazuje v rozhovoru pro městské listy fotograf Ibra Ibrahimovič.

Horní Jiřetín a Černice fotíte už několik let, pamatujete na začátky?

V roce 1992 jsem dokumentoval boj o zachování obce Libkovic. Nerovný souboj s doly tato Jiřetinu blízká vesnice prohrála. Dílem z důvodu chybějící právní opory ve starých komunistických zákonech a částečně také kvůli strachu a nedůvěře jejích občanů. Tato prohra byla velmi bolestná a já jsem se zařekl, že jako fotograf udělám maximum pro to, aby se v mém okolí již žádná obec kvůli těžbě uhlí nebourala.

Čím Vás Horní Jiřetín a Černice oslovily?

Vaše krásné malé město Horní Jiřetín i s osadou Černice byla další obec vážně ohrožená těžbou uhlí, kterou na rozdíl od Libkovic velmi chatrně chránily alespoň územní limity těžby a jejíž velká část občanů se nebála proti záměru dolu ČSA aktivně protestovat. Tento odpor mě inspiroval, a těchto důvodů jsem většinu demonstrací vztahujících se k záchraně vašeho města obrazově pokrýval. Rád bych pro úplnost zmínil, že jsem jako dítě nestihl vidět obec Konobřez, kde bydlel můj otec. Jen jako malé dítě jsem zaznamenal genius loci zlikvidovaného královského města Most, nikdy jsem neviděl celou obec Kopisty kde jsem fotil příběh sedláka Rajtera a Dolní Jiřetín si pamatují jako obec

v jejíž rozvalinách jsem pozoroval natáčení válečného filmu, také Litvínovy byl mnohem rozmanitější před tím, než jeho centrum komunisté zbourali a vystavěli v něm paneláky....

Proč jste u tématu Horního Jiřetína zůstal dodnes, i když je hrozba bourání de facto zažehnána?

Rád bych o vašem městě, respektive o jeho lidech nafotil seriál a trochu dlouhodoběji se mu věnoval. Ale díky tomu, že je boj o Horní Jiřetín relativně zažehnán, tak tento příběh stále trochu odsouvám kvůli naléhavějším tématům a v Jiřetíně fotím z mého pohledu zatím spíše okrajově jen při nějakých významných příležitostech. Rád bych, než pomine, zachytil sepětí vašich občanů proti společnému nepříteli. To je z mého pohledu velmi zajímavý, neobvyklý a zároveň tvůrčí stav jakéhosi společného vědomí a naladění který se velmi těžko obrazově vyjadřuje a který mě k vám přitahuje. Přirovnal bych jej k období naděje po 17. listopadu 1989.

V současnosti pracujete také na knize o Horním Jiřetíně a Černicích, povíte nám o ní něco víc?

Aktuálně jsem ve stádiu, kdy jsem ve svém archivu vytřídil veškeré záběry, které se týkají vašeho města, respektive Horního Jiřetína, Černic i Jezeří. Přes tuto zimu bych rád z nejhezčích snímků postavil základní obrazový koncept knihy a potom mě bude čekat nafotografování témat ke kterým jsem se dosud nedostal. Dohodl jsem s vašim vedením na spolupráci tak, aby kniha postihla i pozitivní změny které vaše okolí teprve

čekají, třeba otevření zrekonstruovaného divadelního sálu na zámku Jezeří nebo záuklisí divadelního klubu při kulturním domě. V posledních dvou dekádách jste zažili zajímavý a bouřlivý vývoj, byl bych rád, kdyby ho tato kniha v základních souvislostech vystihla, ale zároveň odpovídala i nárokům běžné reprezentativní publikace. Bude to ještě velmi těžké...

Takže máte po těch letech u nás stále ještě co fotit?

Samozřejmě. Hrozně moc jsem se těšil na toto jaro, až budou kvést stromy, lidé budou pracovat na svých zahrádkách, město se zaplní obyvateli. Bohužel to všechno přerušilo řádění koronáče. Rád bych využil toho, že mě vaši obyvatelé znají, předpokládám trochu větší, ne-li nadstandardní otevřenost. Konkrétní témata zatím prozrazovat nechci. Nejsou tajná, ale rád bych při focení alespoň na jeho začátku pracoval co nejsvobodněji bez tíhy přesného zadání nebo všeobecného očekávání. Většina mých obrázků stejně skončí pouze v archivu, zveřejnění se dočká vždy jen nepatrná část.

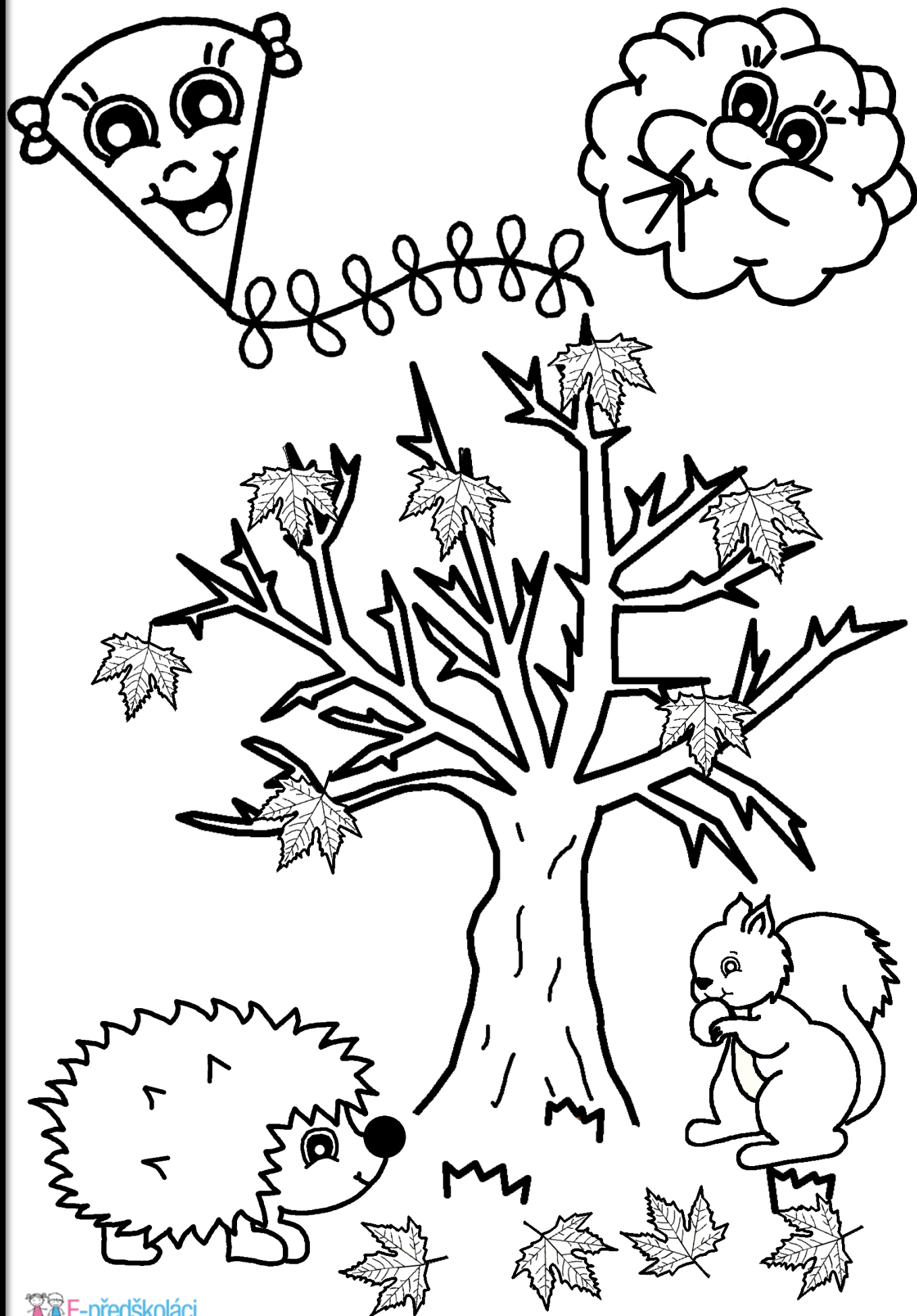
Jaké místo fotíte nejraději a existuje nějaká Vámi oblíbená fotografie, na kterou rád vzpomínáte?

Od osudné vychřice, která vytvořila vyhlídku nad Jezeřím jsem tam několik let jezdil fotit kontrast zámku a povrchového dolu pod ním. Strávil jsem tam dny čekáním na vhodné světlo ale snímek, jež by osud tohoto místa vystihl nejlépe mým pocitům jsem pořídil až v únoru 2016. Je na pohlednici, která se mimo jiné prodává ve vašem infocentru.

Ibra Ibrahimovič (druhý zprava) na snímku s ostatními fotografy z natáčení seriálu Roberta Sedláčka České století (zprava Karel Šuster, Ibra Ibrahimovič, Václav Vašků, Petr Rošický).

Ibra Ibrahimovič je český fotograf, mostecký rodák, držitel hlavní ceny Czech Press Photo z roku 2003. Jeho celoživotním projektem je téma životního prostředí našeho kraje, který trefně nazval Střepy severních Čech a v jehož rámci se aktuálně věnuje i osudu řeky Bíliny. Patří mezi mezinárodně uznávané fotografe. Minulý rok své fotografie vystavoval s ostatními autory ve Fillově galerii a v domě kultury v Ústí nad Labem, také v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze, měl samostatnou výstavu v galerii Fiducia v Ostravě a v soukromé galerii Fine Art – Traismauer v Rakousku. Na příští rok připravuje fotografickou vzpomínku na Kubánce z ubytovny Benar, viz časopis Reportér 10/2020.

program_online_Horní Jiřetín kulturní

v rámci (většinou) živých vysílání ve facebookové skupině
Horní Jiřetín kulturní od 9. 11. 2020 do 20. 12. 2020